

«Քայլ առ քայլ» բարեգործական հիմնադրամ

Նախադպրոցական հաստատության մանկավարժական
աշխատողների մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների
զարգացման» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Մանկավարժական աշխատողի համագործակցությունը սաների
ծնողների (սրանց օրինական ներկայացուցիչների) հետ սաների
կրթական աշխատանքների կազմակերպման և ընտանեկան
դաստիարակության հարցում:

Դաստիարակ՝ Հեղինե Գրիգորյան

Մանկապարտեզ՝ « Այգեհովիտի մանկապարտեզ » ՀՈԱԿ

թ.

Բովանդակություն

Ներածություն	3
Գլուխ 1	5
Գլուխ 2	10
Եզրակացություն	13
Գրականության ցանկ	14

Ներածություն

Ծնողների հետ համագործակցությունը վաղ մանկական և նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթական արդյունավետ ծրագրի անհրաժեշտ մասն է կազմում: Ծնողները մշտապես կարիք ունեն իմանալու մանկապարտեզի տեսակետն իրենց երեխայի մասին: Միևնույն ժամանակ մանկապարտեզն իրապես շահում է ծնողների՝ տվյալ բնագավառին իրազեկվածությունից և երեխայի դաստիարակության գործին նրանց ներդրումներից: Դրա շնորհիվ մանկավարժները հնարավորություն են ունենում հասնել երեխայի վարքի դրդապատճառների առավել համակողմանի պատկերացման: Համագործակցության արդյունքում թե՛ ծնողը, թե՛ դաստիարակը արժեքավոր տեղեկություններ են ստանում երեխայի կարողությունների, հետաքրքրությունների, համակրանքների և հակակրանքների մասին. Այս տեղեկատվությունը պետք է այնպես փոխանակել, որ այն լավագույնս ծառայի երեխայի շահերին. [Միտոյան Հ., Սմբատյան Լ., Ուսումնական ձեռնարկ մանկապարտեզի համար, - Եր.: 2010, էջ 208]

Ընտանիքի հետ իրականացվող ուղղակի կամ անուղղակի որևէ աշխատանքի նպատակը, բնականաբար, ծնողական հմտությունների զարգացումն է և ընտանիքի ջանքերն ի նպաստ զարգացմանն ուղղելը: Երեխայի հետ իրականացվող զարգացման և կրթական աշխատանքը հատկապես արդյունավետ կլինի, եթե ընտանիքի հետ իրականացվող աշխատանքի ընթացքում ծնողներին տրամադրվի մանկավարժական խորհրդատվություն: [Ա. Ավագյան, Լ., Բաբայան, Մ. Հովհաննիսյան, Թ. Մակարյան, Ա. Մանուկյան, Մ. Մարության, Ս. Պետրոսյան, Բարդ իրավիճակների պարզ լուծումներ, 2020թ. էջ 113]:

Հետազոտական աշխատանքի թեման է՝ մանկավարժական աշխատողի համագործակցությունը սաների ծնողների (նրանց օրինական ներկայացուցիչների) հետ՝ սաների կրթական աշխատանքների կազմակերպման և ընտանեկան դաստիարակության հարցում.

Հետազոտական աշխատանքի արդիականությունը պայմանավորված է նրանով, որ նախադպրոցական կրթության բնագավառի ուսումնադաստիարակչական

գործընթացի մասնակիցներն այսօր էլ հանդիսանում են երեխան, ծնողը և մանկավարժը, ուստի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ է «երեխա-ծնող-մանկավարժ» եռանկյունու ակտիվ համագործակցությունը:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակն է՝

- Վերլուծել մանկավարժական անձնակազմի կողմից ծնողների հետ իրականացվող աշխատանքի կազմակերպման ձևերը և այդ ձևերի արդյունավետությունը:
- Ուսումնասիրել և կիրառել ծնողների հետ իրականացվող աշխատանքի կազմակերպման նոր մեթոդներ:

Հետազոտական աշխատանքի վարկածն է՝ ծնողների հետ իրականացվող աշխատանքն առավել արդյունավետ և հասանելի կդառնա, եթե այդ աշխատանքի ընթացքում կիրառվեն տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ:

Հետազոտական աշխատանքն իրականացվել է ՀՀ Տավուշի մարզի Իջևան համայնքի Այգեհովիտի մանկապարտեզի այն սաների ծնողների հետ, որոնք ընդունվել են հաստատության 2023-2024թթ. ուսումնական տարվա սկզբին:

Նախապես կազմակերպվել է ծնողական ժողով, որի ընթացքում ծնողներին ներկայացվել է մանկապարտեզի մանկավարժական կազմը, հաստատության կանոնադրությունը, աշխատանքնային գրաֆիկը, քննարկվել են տարբեր հարցեր: Մանկապարտեզի աշխատանքի վերաբերյալ ծնողների իրական կարծիքը և առկա խնդիրները բացահայտելու նպատակով կազմակերպվել է էլեկտրոնային հարցում անանուն տարբերակով: Այսպիսով փորձել ենք ապահովել հնարավորինս անկեղծ պատասխաններ:

Գլուխ 1. Տեսական մաս

Ընտանեկան դաստիարակության առանձնահատկությունները

Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ներդաշնակ զարգացման գործընթացում առանձնահատուկ կարևորվում է ընտանիքի, նախադպրոցական կրթական հաստատության փոխադասմանավորված մանկավարժական ներգործությունը: Նշված սոցիալական օղակների, հետևաբար և կրթադաստիարակչական համակարգերի մանկավարժական աշխատանքների միջև գոյություն ունեցող հաջորդականությունը կառուցվում է փոխներթափանցման սկզբունքով և ապահովում է երեխայի դաստիարակության և կրթության միասնականությունն ու անընդհատությունը. Նշված մանկավարժական համակարգերից յուրաքանչյուրին բնորոշ է յուրահատուկ մանկավարժական ներգործություն և մի շարք ուսումնադաստիարակչական ինդիկատորների իրականացման ինքնատիպ ընթացք:

Երեխայի դաստիարակությունը սկսվում է ընտանիքում: Ընտանիքն է սոցիալականացման առաջին օղակը, ուր սկիզբ է առնում երեխայի սոցիալական եռությունը. Ընտանիքում են յուրացվում առաջին սոցիալական դերերն ու հարաբերությունները, բացահայտվում են երեխայի անհատական առանձնահատկությունները ու ձևավորվում բնավորության գծերը, դաստիարակվում են բարոյական հատկությունների և սոցիալական վարքագծի հիմքեր: Ընտանիքը մեծապես նպաստում է երեխայի ինքնահաստատմանը սոցիալական միջավայրում, նրա ստեղծագործական ներուժի ու անհատականության բացահայտմանը. Ընտանիքն այն կայուն սոցիալական օղակն է, որն ուղեկցում և առաջնորդում է երեխային իր ողջ կյանքում: Ժամանակակաից մանկավարժությունն ընդգծում է ընտանիքի և ընտանեկան դաստիարակության գերակայող դերը երեխայի դաստիարակության և նրա անձնավորության ձևավորման գործում: Նախադպրոցական կրթօջախների հիմնական մանկավարժական գոծառույթը երեխայի դաստիարակության կազմակերպումն է հասակակաիցների միջավայրում, նախադպրոցահասակ երեխաների հասարակական կյանքի համար անհրաժեշտ պայմանների ապահովումը: Մանկապարտեզում երեխան սկսում է հաղորդակցվել և համագործակցել, որոշումներ կայացնել, համադրելով սեփական ցանկություններն ու կարծիքը ընկերների ցանկությունների և կարծիքի հետ:

Ժամանակակից մանկավարժության կողմից առավել քան կարևորվում է «ընտանիք - մանկապարտեզ-դպրոց-համայնք» սոցիալական ինստիտուտների միջև համագործակցության նոր ձևերի մշակումը, փոխադարձ կապի և պատասխանատվության հաստատումը:

Համագործակցության պայմաններում դրական փոփոխությունների են ենթարկվում գործընթացի խթանման և դրա արդյունավետության հիմնական գործոններից մեկն է: Ընտանեկան դաստիարակությունը մանկավարժական համակարգ է՝ ուղղված կրթադաստիարակչական խնդիրների իրականացմանը ընտանիքի բոլոր անդամների համատեղ մանկավարժական ջանքերի շնորհիվ: [Ս.Ա. Մարության, Ա. Մ. Դալլաքյան Նախադպրոցական մանկավարժություն, էջ 114] :

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատության և ընտանիքի համագործակցության ձևերը

Հասմիկ Միտոյանի և Լալա Սմբատյանի կողմից առաջարկվել են մանկապարտեզի ընտանիքի կանոնավոր և արդյունավետ համագործակցության հետևյալ ուղղությունները՝

շաբաթական կամ ամսական լրատուներ. տեղեկություններ են տալիս այն գործողությունների մասին, որոնց մեջ ներգրավված են եղել երեխաները:

ծնողական ժողովներ. Զննարկվում են կրթության կամ երեխայի զարգացման փուլերին առնչվող մտահոգությունների մասին հարցեր:

ծնողական ժողովներ: դրանց նպատակը ընտանեկան դաստիարակության փորձի փոխանակումն է:

առավոտյան հանդիպումների ընթացքում ծնողներին նախապես հայտնվում են ներկայացվող թեմաները, որոնք սովորաբար զետեղվում են շաբաթական լրատուներում:

հանդիպումներ օրվա երկրորդ կեսին. Դաստիարակները ներկայացնում են այն գործողությունները, որոնք հաջողությամբ իրականացվել են երեխաների հետ և կարող են կատարվել նաև տանը:

գրքերի փոխանակումներ. սրանք ոչ պաշտոնական հանդիպումներ են այն ծնողների և մանկավարժների համար, ովքեր հետաքրքրվում են գրքով և կարդալուց հետո հավաքվում են՝ կիսելու իրենց գաղափարներն ու կարծիքները:

այցելություններ ընտանիք

բաց դռների օրեր

հարց ու պատասխանի ցերեկոյթներ

մանկավարժական հյուրսրահ

գաղափարների տոնավաճառ

վստահության հեռախոս

բարի գործերի օր

կլոր սեղան

զրույցներ՝ անհատական և խմբային

խորհրդատվություններ՝ անհատական, ենթախմբերով և խմբային

անկետավորում

երեխաների ընդհանուր նպատակային զննումներ

փառատոներ և տոնակատարություններ

սպորտային միջոցառումներ

ցերեկոյթներ

Մ

Ընտանիքի հետ իրականացվող աշխատանքի ընթացքում ծնողներին տրամադրվող մանկավարժական խորհրդատվությունը ներառում է մի շարք կարևոր հարցեր:

❖ Անհրաժեշտ է օգնել ծնողներին հաշվի առնել երեխայի հոգեկան գործընթացների առանձնահատկությունները: Նրանք պետք է կարողանան կարևոր այն հանգամանքը, որ կարիք չկա անընդհատ համեմատելու

Հ

Ս

մ

բ

երեխային իր հասակակաիցների հետ: Պետք է ծնողների համար հասանելի դարձնել այն միտքը, որ յուրաքանչյուր երեխա սովորում է իր անհատականա առանձնահատկությունների (զգայությունների, հիշողության, ուշադրության, մտածողության, երևակայության, խոսքի) շրջանակում:

- ❖ Կարևոր է այն հանգամանքը, որ ծնողները հաշվի առնեն իրենց երեխայի հնարավորություններն ու զարգացման մակարդակը. Որևէ նոր հմտություն ձևավորելիս սկզբում անհրաժեշտ է օգտագործել պարզ և հեշտ առաջադրանքներ, աստիճանաբար բարձրացնելով դրանց բարդության մակարդակը:
- ❖ Անհրաժեշտ է ծնողների մոտ ձևավորել այն միտքը, որ պետք է հատուկ ուշադրություն հատկացնել երեխայի անգամ ամենաչնչին ձեռքբերումներին, խրախուսել երեխային նույնիսկ անհաջող փորձերի դեպքում և գովել ամեն անգամ, երբ նա ունենում է որևէ նոր ձեռքբերում:
- ❖ Պետք է խոսել ծնողների հետ այն մասին, թե որքան կարևոր է հաշվի առնել երեխայի հետաքրքրությունները, քանզի այն, ինչ հետաքրքրական է, շուտ է յուրացվում:
- ❖ Անհրաժեշտ է օգնել ծնողներին, որ նրանք սովորեն պահպանել գործողությունների ճիշտ հաջորդականություն: Գոյություն ունեն երկու օգտակար մեթոդներ, որոնք կոչվում են «ուղիղ հաջորդականություն» և մենք խրախուսում ենք երեխային կատարելու շղթայի առաջին քայլը և գործողությունն ավարտում ենք ինքներս, իսկ «հակառակ հաջորդականության» դեպքում երեխան ավարտում է գործողությունը, որը մենք էինք սկսել: Օրինակ՝ երբ ուզում եք երեխային լվացվել սովորեցնել, կարող եք օգտագործել «ուղիղ հաջորդականությունը». Թող երեխան ինքը պահի ձեռքերը ուղիղ ջրի շիթի տակ, իսկ մենք բռնենք նրա ձեռքերը և կատարենք մնացած գործողությունները:
- ❖ Պետք է խրախուսել ծնողներին, որ կանգ չառնեն մեկ ձեռքբերման վրա: Ծնողները երբեմն սևեռում են ուշադրությունը կոնկրետ հմտության կամ կարողության ձևավորման վրա՝ անտեսելով մի շարք այլ ոչ պակաս կարևորները: Երեխան ամբողջական անձ է և պետք է զարգանա որպես մեկ

ամբողջություն: Հաճախ պետք է հիշեցնել ծնողներին սեփական երեխային զգալու կարևորության մասին:

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատության մանկավարժական աշխատողը տեղեկացված լինելով երեխայի զարգացմանն առնչվող գիտելիքներին և հմտություններին, կարող է օգնել ծնողներին իրենց ծնողավարման գործընթացում ապահովելով մանկավարժ-ծնող արդյունավետ համագործակցություն: Ծնողին օգնելով, օգնում ենք երեխային, երեխային օգնելով՝ օգնում ենք ծնողների: [Ա. Ավագյան , Լ. Բաբայան, Մ. Հավհաննիսյան, Թ. Մակարյան, Ա. Մանուկյան, Մ. Մարության, Ս.Պետրոսյան, Բարդ իրավիճակների պարզ լուծումներ, 2020թ. էջ 113-124]

Սաների ծնողների (սրանց օրինական ներկայացուցիչների) հետ իրականացվող աշխատանքի ընթացքում հիմնականում կազմակերպում են ծնողական ժողովներ, որոնց ընթացքում ծնողների մեծ մասը, զբաղվածության պատճառով հնարավորություն չեն ունենում մասնակցել: Այդպիսի հանդիպումները կարճատև են և հաճախ ծնողների հետ հետադարձ կապի հնարավորություն չի լինում: Ուսումնական տարվա ընթացքում կազմակերպվել են «բաց դռների» օրեր, որոնց մասնակցել են հիմնականում նույն ծնողները:

Ավելի շատ ծնողների մասնակից դարձնելու համար՝ հետազոտական աշխատանքի շրջանակներում կազմվեց էլեկտրոնային անանուն հարցում: Հետազոտության շրջանակներում ընդգրկվել են այն ծնողները, որոնց երեխաները սկսել են հաճախ մանկապարտեզ 2023-2024թթ. ուսումնական տարվա սկզբից:

Էլեկտրոնային հարցումը կազմվել է՝

- Մանկապարտեզի գործունեության վերաբերյալ ծնողների կարծիքը, մոտեցումը հասկանալու համար,
- Պարզելու, թե արդյո՞ք հնարավոր է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման միջոցով մեծացնել ծնողների ներգրավվածության աստիճանը,
- Արդյունավետության դեպքում՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կիրառել՝ սաների կրթական աշխատանքի կազմակերպման և ընտանեկան դաստարակության հարցում ծնողների հետ համագործակցության համար:

Էլեկտրոնային հարցման հղումը տրամադրվել է 30 ծնողի: Պատասխանել են 29 ծնող՝ կրկին անգամ համոզվելուց հետո, որ գաղտնիությունն ապահովված է:

Հարցումը բաղկացած է եղել 14 հարցից, որոնցից 8 հարցն ունեին ընտրողական պատասխան, իսկ 6-ը՝ շարադրանք:

Հարցման ընթացքում ծնողներին տրվել են հետևյալ հարցերը.

ու՞րք գո՞չի եք մանկապարտեզի աշխատանքից:

նչպե՞ս է ձեր երեխան հաճախում մանկապարտեզ :

եր կարծիքով , մանկապարտեզի աշխատանքն ավելի լավը դարձնելու համար ի՞նչ պետք է անել,ինչ մտքեր կառաջարկեք.

եր կարծիքով, մանկապարտեզի աշխատակիցն ինչպիսիքսն պետք է լինի/ ի՞նչ պետք է անի/, որ երեխան հաճույքով հաճախի մանկապարտեզ:

Նչպե՞ս եք փորձում լուծել մանկապարտեզում նկատված խնդիրը.

անկապարտեզի աշխատակիցները բավարար չափով տեղեկությունն տրամադրո՞ւմ են Ձեզ՝ մանկապարտեզի առօրյայի վերաբերյալ:

եր երեխայի դաստիարակի բնավորության կամ վերաբերմունքի ո՞ր գիծը կփոխեիք:

Նչպե՞ս կգնահատեք փեր երեխայի խմբի դայակի աշխատանքը:

Նչ կփոխեիք մանկապարտեզի աշխատանքում:

Նչպիսիք մասնագետներ են աշխատում մանկապարտեզում:

Իտե՞ք, թե ի՞նչ է «Բաց դռների»- ի օրը:

մենից շատ կցանկանայի մանկապարտեզում փոխել ...

անկապարտեզի ո՞ր աշխատակցի կամ աշխատակիցների աշխատանքն է Ձեզ դուր գալիս և ի՞նչու:

անկապարտեզում, ըստ Ձեզ, պահպանվո՞ւմ են սանիտարահիգիենիկ պայմանները / մաքրությունը /:

Ծնողների համար կազմված էլեկտրոնային հարցման հարցերին ծանոթացել ենտնօրենը,մեթոդիստը և 1 դաստիարակ: Հարցերն ընտրվել են համատեղ քննարկման արդյունքում:

Ըստ դիտարկման խմբի անդամների կարծիքի՝

- ավանդական ծնողական չողովների ընթացքում ծնողների մասնակցության թիվը և արդյունավետությունը բավականին ցածր է,
- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ճշգրիտ օգտագործումը կարող է ապահովել արդյունավետություն, քանի որ ծնողների մեծ մասը, անկախ զբաղվածությունից, օգտվում են համացանցից և սոցիալական ցանցերից,
- հետազոտական աշխատանքի թեման անչափ կարևոր է նախադարձական կրթության բնագավառում, որովհետև համացանցը բազում հնարավորություններ է ընձեռնում

մանկավարժին՝ կազմակերպելու սաների
ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները,

- ծնողներն ավելի անկաշկանդ կարող են արտահայտել իրենց կարծիքը, տեղեկացված լինել կրթական գործընթացի առանձնահատկություններին:

Էլեկտրոնային հարցում՝ <https://forms.gle/jmpto9vF86F6WaaAA>

Եզրակացություն

Այսպիսով հետազոտական աշխատանքի վարկածը հաստատվեց՝

տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել սաների կրթական աշխատանքների կազմակերպման հարցում ծնողների մասնակցության մակարդակը,

տեղեկատվական տեխնոլոգիաները հնարավորություն են տալիս ուսումնասիրվող նյութը մատուցել ավելի հետաքրքիր տարբերակով:

մանկավարժը, տիրապետելով տարբեր առցանց կրթական գործիքների, կարող է մանկապարտեզում ուսումնասիրված նյութի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ, հետաքրքիր տեսանյութեր, խաղ վարժանքներ ստեղծել և տրամադրել ծնողներին,

մանկավարժը կարող է ծնողների շրջանում անհրաժեշտ գիտամանկավարժական, հոգեբանական գիտելիքների, մեթոդների տարածման համար օգտագործել սոցիալական ցանցերը: Համապատասխան նյութը կամ նյութի հղումը կարելի է տեղադրել կամ ՆՈՒՀ-ի պաշտոնական էջում կամ այն սոցիալական ցանցում, որտեղ որ ընդգրկված են բոլոր ծնողները:

Երեխաները մեր ապագան են, ուստի յուրաքանչյուր երեխայի ուսումնադաստիարակչական գործընթացը կազմակերպելիս՝ անհրաժեշտ է ցուցաբերել բարեխիղճ, պատասխանատու, հոգատար և գիտակից վերաբերմունք:

Յուրաքանչյուր երեխա առանձնահատուկ է և մանկավարժի կոչումն է ուսումնասիրել, բացահայտել երեխայի ուժեղ և թույլ կողմերը և հենվելով

ուժեղ կողմերի վրա՝ արդյունավետ կառուցել երեխայի
զարգացման, ուսուցման և դաստիարակության գործընթացը:

Գրականության ցանկ

արդ իրավիճակների պարզ լուծումներ / Ա. Ավագյան, Լ. Բաբայան, Մ. Զովհաննիսյան, Թ. Մակարյան, Ա. Մանուկյան, Մ. Մարության, Ս. Պետրոսյան, ԵՐ.: ԷՅԷՄ, 2020թ. 132 էջ

Միտոյան Զ., Սմբատյան Լ. Ուսումնական ձեռնարկ մանկապարտեզի համար, Եր.: 2010, 244 էջ]

Ա. Մարության, Ա.Ս.Դալլաքյան Նախադպրոցական մանկավարժություն, 125 էջ